

Ochrana osobních údajů

JUDr. Radovan Malachta
Základy práva pro MŠ
podzim 2023

Právní úprava

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) – GDPR
- zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů
 - navazuje na nařízení GDPR
- úprava je složitá a komplexní, v prezentaci jsou proto zohledněny jen dílčí aspekty – prezentace je opravdu krátká se seznámením základních pojmů a zásad – jsem si vědom, že ji máte k dispozici krátce před zkouškou

Osobní údaj

- veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě
 - osobu lze přímo či nepřímo identifikovat: jméno, identifikační číslo, lokační údaje, síťový identifikátor či i prvky fyzické, fyziologické, genetické, psychické, ekonomické, kulturní nebo společenské identity této fyzické osoby
 - kromě jména a příjmení např. datum narození či fotografie, telefonní číslo, email či povolání zákonných zástupců
-
- škola přichází do styku s osobními údaji v celé řadě oblastí (například při uzavírání kupních smluv, pokud kupujete např. nábytek či vybavení do školky, či smluv o dílo, pokud si necháváte vymalovat třídu či necháváte zřídit pískoviště apod.)
 - zde se zaměříme jen na osobní údaje v souvislosti s dětmi a jen na vybraná specifika

Správce osobních údajů

- mateřská škola (ale za ni musí někdo jednat – tj. ředitel)
- nese odpovědnost za zpracování osobních údajů – nejen dětí, ale i zákonných zástupců – tato povinnost není na zřizovateli
- určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů
- jmenuje pověřence osobních údajů (viz dále)

Pověřenec

- jmenuje jej **správce a zpracovatel** ve vymezených případech
- tehdy, když zpracování osobních údajů provádí orgán veřejné moci či veřejný subjekt
 - sem spadají i **mateřské školy**
 - ideálně někdo, kdo zná fungování a chod školy, ale má i odborné znalosti práva a praxi v oblasti ochrany osobních údajů (článek 37/5 nařízení)
 - nikoliv ředitel školy (to je správce údajů), pověřenec je podřízen řediteli MŠ
 - může to být zaměstnanec školy (vhodná pracovní smlouva), nebo i externí osoba (jak fyzická, tak právnická osoba) – je možné mít pověřence pro více škol, proto vhodná spolupráce se zřizovatelem v této oblasti
 - pověřenec je vázán tajemstvím a důvěrností
 - poskytuje poradenství a pomoc správci a zpracovateli
 - monitoruje soulad s nařízením GDPR
 - spolupracuje s dozorovým úřadem (Úřad pro ochranu osobních údajů)
 - pověřenec nenese odpovědnost za zpracování osobních údajů – tu má správce

Zásady zpracování osobních údajů

- zásada **zákonnosti, korektnosti a transparentnosti**
 - údaje jsou zpracovány na základě právního důvodu (typicky právního předpisu či informovaného souhlasu), korektním a transparentním způsobem
- zásada **omezení účelu**
 - pro určité a legitimní účely
- zásada **minimalizace údajů**
 - na nezbytný rozsah ve vztahu k účelu, pro který jsou zpracovávány
- zásada **přesnosti**
- zásada **omezení uložení**
 - uloženy ve formě umožňující identifikaci subjektů údajů po dobu ne delší, než je nezbytné pro účely, pro které jsou zpracovávány
- zásada **integrity a důvěrnosti**
 - zabezpečení a ochrana před neoprávněným či protiprávním zpracováním a před náhodnou ztrátou, zničením nebo poškozením

Údaje v MŠ

- promítají se zásady uvedené na předchozím slide, zejména ona **zásada minimalizace údajů** – mateřská škola zpracovává údaje, které potřebuje pro svůj účel
 - osobní údaje
 - dále ty, které vyplývají ze školského zákona
 - ty, ke kterým dal zákonný zástupce informovaný souhlas
 - příklady: identifikační údaje, kontaktní údaje, údaje o vzdělávání, profilové údaje pro účely komunikace s pedagogicko-psychologickou poradnou, údaje o zdravotním stavu
 - týká se nejen dětí, ale i zákonných zástupců
 - konkrétně například: údaje ve školní matrice, přijímání žáků, průběh vzdělávání, třídní kniha, kniha úrazů, podněty pro OSPOD,

Doba uchování

- **KDY?** V souvislosti s přijímacím řízením, v průběhu předškolního vzdělávání a docházky do školky, ale i po skončení docházky (lhůty dle zpracovávaného a uchovávaného údaje)

Informovaný souhlas zákonného zástupce

- k některým aktivitám a činnostem je potřeba **informovaný souhlas zákonného zástupce**
 - není nutné pro každou činnost, ale jen tam, kde je možná identifikace
 - ideálně na začátku roku – zahrnout do jednoho formuláře všechny situace
 - typicky záznamy z kamerového záznamu školy – kamery mohou sloužit k ochraně majetku školy a bezpečnosti, ale pokud uchovávají údaje (záznam) a jsou na nich vidět děti, je potřeba souhlasu (jiná situace, pokud údaje neuchovávají)
 - fotografie (za účelem propagace, z akcí atd.) – na nástěnce, webu školy atd.
 - zveřejňování děl žáků, pokud dílo vede k identifikaci dítěte (jinak není potřeba)
 - seznamy žáků a seznamy zákonných zástupců, mají-li být někde vyvěšeny či být dostupné
 - ...
- **souhlas lze vzít kdykoliv zpět** – souvisí s právem na „výmaz“, resp. právem být zapomenut

Z nařízení GDPR dále plynou práva subjektu

- právo subjektu údajů na přístup k osobním údajům
 - tj. ten, kdo poskytl údaje, má právo vědět, zda jeho údaje jsou či nejsou zpracovány
- právo na opravu osobních údajů
 - subjekt, který poskytl informace, má právo na jejich opravu, jsou-li nepřesné
- právo na výmaz (právo být zapomenut)
 - ten, kdo poskytl údaje, má právo na výmaz za daných podmínek nařízením (např. už pominul účel, pro který souhlas udělil)
- právo na omezení zpracování
 - opět za daných podmínek nařízením
- právo na přenositelnost údajů
 - můžete být subjektem požádáni, abyste údaje poskytli dalšímu subjektu
- právo vznést námitku
 - proti zpracování údajů, které se ho týkají

Kam se obrací zákonný zástupce?

- na Vás jako správce (škola, ředitel) či pověřence
- na úřad pro ochranu osobních údajů – v krajním případě, zjistí-li porušení, může udělit pokutu

Užitečné odkazy – spíše pro zajímavost

- často kladené dotazy pro školství – Úřad pro ochranu osobních údajů
 - <https://old.uoou.cz/ze-skolstvi/ds-5088/archiv=0&p1=2619>
- často kladené dotazy pro školství – MŠMT
 - <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/gdpr-otazky-a-odpovedi>
- sice pro základní školství, ale velmi hezky zpracována ochrana osobních údajů včetně formulářů jedné ZŠ a pak obecně Městské části Praha 1
 - <https://www.zskomenda.cz/informace-o-zpracovani-osobnich-udaju/>
 - https://www.praha1.cz/app/uploads/2018/07/GDPR_Desatero_pro_skoly.pdf